

1. Obiekt

KOLONIA GÓRNICZA "NIWA"

1308

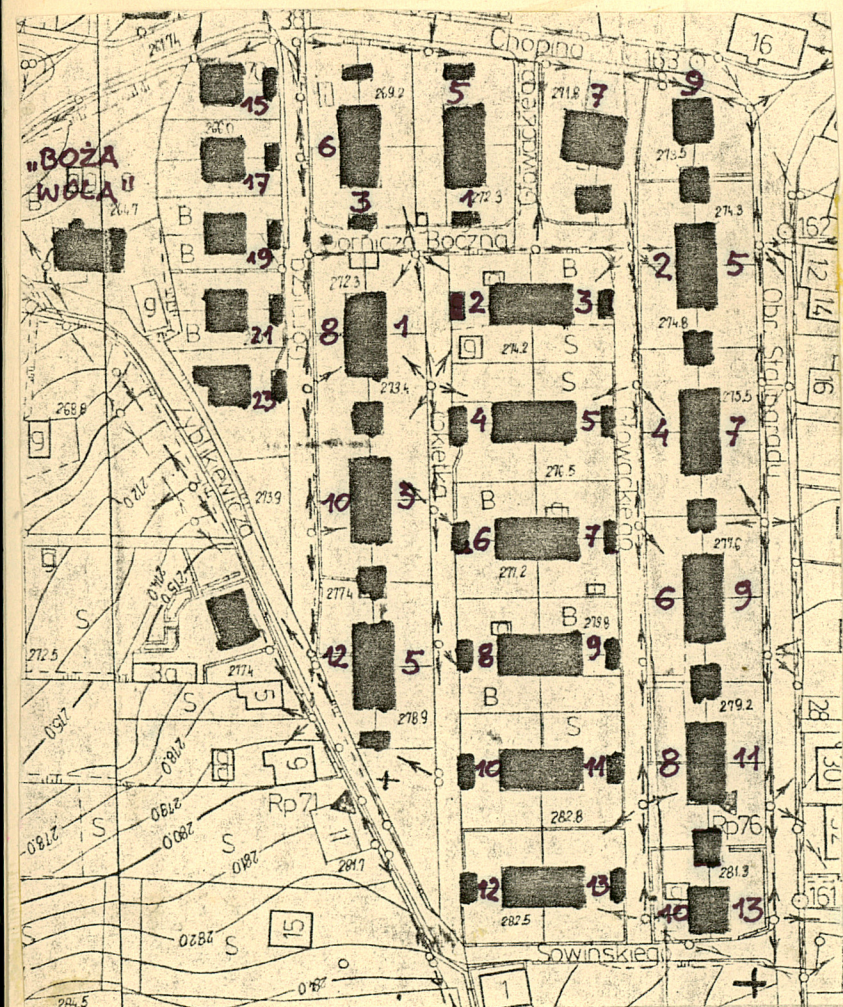
2. Czas powstania

1908-1910

3. Miejscowość

WIELICZKA

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

4. Adres ul. ul. Górnicza, Górnicza
Boczna, Łokietka, Głowackiego, Obr.
Stalingradu, Chopina
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo krakowskie

Wieliczka

gmina pow. wieliczka

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
przed 1. VI. 1975 r.

województwo krakowskie

powiat krakowski

8. Właściciel i jego adres

grunt: Gmina,
zabudowa: wł. prywatni /patrz
karty: domy typowe cztero- i
dwurodzinny/

9. Użytkownik i jego adres

patrz karty j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr data

1. Plan kolonii, 1:2000.
2. Ul. Łokietka, widok ogólny od pd: po lewej rząd domów czterorodzinnych w ogrodach, po prawej rząd dwurodzinnych budynków gospodarczych.
Wkładka:
3. Ul. Głowackiego, widok ogólny od pd.; po lewej rząd dwurodzinnych budynków gospodarczych i "szczytowa" elewacja domu czterorodzinnego.
4. Figura N.P. Marii Niepokalanie Poczętej z r. 1788 koło domu, ul. Górnicza 12/ul. Łokietka 5, widok z ul. Żybliniewicza.

autor zdjęć mgr Bogusław Krasnowolski.
data wykonania VII. 1990 r.
miejsce przechowywania negatywów

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Dawny teren rolny, określony jako "Niwa chlebowa Skalskiego" na planie Wieliczki Marcina Germana z r. 1638. Przejęty przez Żupę zapewne w związku z pogłębieniem pobliskiego szybu "Boża Wola" w r. 1645.

Kolonia dla górników założona i zabudowana według powtarzalnych projektów typowych w latach 1908-1910: wytyczenie geometrycznej sieci ulicznej i prostokątnych działek, wzniesienie domów i budynków gospodarczych /zabudowa o cechach secesyjnych/. Jednocześnie według analogicznych projektów typowych zrealizowano mniejsze osiedle górnicze "Górków" koło Bochni.

Jeden z najcenniejszych w okolicach Krakowa przykładów jednolite zagospodarowanego osiedla robotniczego z początku w. XX.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach wnętrza wyposażenie, instalacje)

Kolonia położona przy historycznej granicy Wieliczki i Łednicy Dolnej /wyznaczonej tu przez wtórnie regulowaną dzis. ul. Obrońców Stalingradu/. Teren o kształcie nieregularnym, zbliżonym do trapezu, opadający od południa ku północy, ograniczony od północy przez ul. Chopina, od wschodu przez wsp. ul. Obrońców Stalingradu, od południa przez ul. Sowińskiego, od zachodu przez ul. Zybkiewicza i częściowo przez granicę z terenem należącym do dawnego nadszybia szybu "Boża Wola" /dzis. posesja ul. Zybkiewicza 2/. Teren podzielony przez ulice przeprowadzone w liniach prostych na cztery pasma o przebiegu ~~północno-s~~ ~~południowo-wschodnim~~ /skomponowane regularnie/ i jedno /mniej regularne/ o przebiegu ~~południowo-wschodnim~~ równoleżnikowym, usytuowane po stronie północnej. Pasma podzielone na geometryczne, prostokątne, znormalizowane działki z zabudową wolnostojącą wśród ogrodów. Zabudowę tworzą zasadniczo dwa typy budynków mieszkalnych /czteropiętrowe i dwurodzinne; patrz osobne karty/ i dwa typy budynków gospodarczych /również czteropiętrowe i dwurodzinne; patrz osobne karty/. Zabudowa o skromnych cechach secesyjnych, murowana, parterowa, z wysokimi dachami, krytymi dachówką ceramiczną. Otaczające ją ogrody dzielone na dwie lub cztery działki, zgodnie z dyspozycją domów. Sposób zagospodarowania działek odrębny w poszczególnych pasmach, co decyduje o zróżnicowaniu efektów plastycznych i widoków wewnątrz ulic - mimo powtarzalności typowych form. W paśmie zachodnim /po zachodniej stronie ul. Górniczej, między nią a terenem dawnego nadszybia szybu "Boża Wola"/ pięć domów dwurodzinnych usytuowanych "szczytowo" względem ulicy; w pierzei wsp. ulicy "kalenicowo" usytuowane budynki gospodarcze, odpowiadające poszczególnym domom /również dwurodzinne/. Adresy: ul. Górnicza 15, 17, 19, 21, 23.

Kolejne pasmo /od zachodu/ położone między ul. Górniczą a ul. Łokietka; zagospodarowane przez trzydomy czterorodzinne usytuowane "kalenicowo" i cofnięte w stosunku do pierzei obu ulic. Pomiedzy domami czterorodzinne budynki gospodarcze, na skrajach pasma dwa gospodarcze budynki dwurodzinne. Całość zabudowy utrzymana w jednej linii. Adresy: ul. Górnicza 8/ul. Łokietka 1, ul. Górnicza 10/ul. Łokietka 3, ul. Górnicza 12/ul. Łokietka 5.

Trzecie pasmo /pomiedzy ulicami Łokietka a Głowackiego/ złożone z sześciu domów czterorodzinnych usytuowanych "szczytowo" i cofniętych względem ulic, w pierzejach których usytuowane "kalenicowo", na osiach poszczególnych domów, dwurodzinne budynki gospodarcze. Adresy: ~~ul. Chopina~~ ul. Łokietka 2/ Głowackiego 3, Łokietka 4/ Głowackiego 5, Łokietka 6/Głowackiego 7, Łokietka 8/Głowackiego 9, Łokietka 10/Głowackiego 11, Łokietka 12/Głowackiego 13.

Pasma ~~wschodnie~~ /między ulicami Głowackiego a Obrońców Stalingradu/ złożone z czterech domów czterorodzinnych oraz flankujących je od północy i południa /c.d. - patrz wkładka/

14. Kubatura —	15. Powierzchnia użytkowa ok. 28.200 m ² /80m — 160 m x 235 m/	16. Przeznaczenie pierwotne robotnicza kolonia mieszkaniowa	17. Użytkowanie obecne osiedle mieszkalne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja —		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Zabudowa ogólnie zaniedbana /braki izolacji powodujące zawilgocenie/. Zaniedbanie ogrodów.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Opracować dokumentację historyczną oraz konserwatorski projekt zagospodarowania i rewaloryzacji. W zakresie ogólnej kompozycji: zachować bez zmian z utrzymaniem sieci drożnej, podziału działek, dyspozycji zabudowy i ogrodów. Zabudowa mieszkalna: zlikwidować wtórne przekształcenia brył i elewacji, przywrócić pierwotne formy otworów, uzupełnić braki detalu. Dopuścić możliwości adaptacji wewnątrz /bez usuwania ścian wewnętrznych/ — z łączeniem sąsiednich mieszkań dla podniesienia standardu. Zabudowa gospodarcza: ujednolicić w bryłach sposoby adaptacji i możliwości dobudowy /z za- /c.d. — patrz wkładka/			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Inwentaryzacje pomiarowe obu typów budynków mieszkalnych i gospodarczych 1:500, po 1908; Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce, sygn. 2374, 2379, 2379a, 2379b.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

- Patrz poz. 21.
- Reprodukcje inwentaryzacji j.w., negatywy PKZ Kraków, nr 32083/A, 32084/A.

22. Bibliografia

24. Uwagi różne

Patrz dodatkowe karty:

- dom typowy czterorodzinny w kolonii górniczej "Niwa",
- dom typowy dwurodzinny w kolonii górniczej "Niwa",
- typowy budynek gospodarczy dla czterech rodzin w kolonii górniczej "Niwa",
- typowy budynek gospodarczy dla dwóch rodzin w kolonii górniczej "Niwa" /c.d. - patrz wkładka/

25. Wypełnił

mgr Bogusław Krasnowolski

imię i nazwisko

data 31, VII. 1990 r.

26. Sprawdził

imię i nazwisko

data

27. Załączniki

Wkładka do karty - załącznik 1.

1. Miejscowość

WIELICZKA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOLONIA GÓRNICZA "NIWA"

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

C.d. pozycji 13, 20, 24.

3

4

Wkładkę założył: mgr Bogusław Krasnowolski, 31.VII.1990 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

13. Opis - ciąg dalszy.

dwóch domów dwurodzinnych; pomiędzy domami czterorodzinne budynki gospodarcze; całość zabudowy cofnięta i usytuowana "kalenicowo" względem ulic. Adresy: ul. Chopina 9 /dom dwurodzinny/; ul. Głowackiego 2/Obronców Stalingradu 5, Głowackiego 4/Obronców Stalingradu 7, Głowackiego 6/Obronców Stalingradu 9, Głowackiego 8/Obronców Stalingradu 11; /wszystkie domy czterorodzinne/; ul. Obronców Stalingradu 13/Głowackiego 10 /dom dwurodzinny/.
Pasma północne położone pomiędzy ulicami Chopina a Górniczą Boczna; w jego zachodniej części dwa domy czterorodzinne zlokalizowane "szczytowo" względem wspomnianych ulic, z parami dwurodzinnych budynków gospodarczych usytuowanych "kalenicowo" w pierzejach ulic /adresy: ul. Górnicza Boczna 3/Górnicza 6, ul. Górnicza Boczna 1/Chopina 5/.
W części wschodniej zrealizowany według odrębnego projektu dom /ul. Chopina 7/ usytuowany "kalenicowo", z również nietypowym budynkiem gospodarczym na zapleczu /od ul. Górniczej Bocznej/; patrz odrębne karty: dom dwurodzinny, ul. Chopina 7 i budynek gospodarczy domu j.w.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie - ciąg dalszy.

projektowaniem znormalizowanych dobudówek, respektujących ogólną symetrię układu, bryły i gabaryty/ z sukcesywną likwidacją przybudówek dewastujących układ. Przewidzieć rozmaite możliwości użytkowania /z preferowaniem garaży/ pod warunkiem doprowadzenia form do jednolitości.
Ogrody: uporządkować zieleni, zaprojektować identyczne ogrodzenia.

24. Uwagi różne

Patrz dodatkowe karty - ciąg dalszy:

- dom dwurodzinny, ul. Chopina 7 w kolonii górniczej "Niwa",
 - budynek gospodarczy przy domu dwurodzinnym ul. Chopina 7 w kolonii górniczej "Niwa".
-